

สรุปกิจกรรมเสวนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในรูปแบบชุมชนนักปฏิบัติ (CoP) ของ สป.มท.
เรื่อง วิธีระงับความเดือดร้อนเสียหายอันเกิดจากการบริหารงานบุคคลภาครัฐ

บรรยากาศการเสวนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้

หัวข้อเรื่อง	วิธีระงับความเดือดร้อนเสียหายอันเกิดจากการบริหารงานภาครัฐ
วัตถุประสงค์	แลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่อง วิธีระงับความเดือดร้อนเสียหายอันเกิดจากการบริหารงานภาครัฐ
ครั้งที่จัด	ครั้งที่ ๓ ประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๔
จัดเมื่อ	วันพุธที่ ๙ มีนาคม ๒๕๕๔ เวลา ๑๓.๓๐-๑๕.๐๐ น.
สถานที่	ห้องประชุมสำนักงาน กค. ชั้น ๘ อาคารสถาบันดำรงราชานุภาพ
จำนวนผู้เข้าร่วมกิจกรรม	๓๐ คน
สรุปประเด็นจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้	

CoP วันนี้เป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่อง วิธีระงับความเดือดร้อนเสียหายอันเกิดจากการบริหารงานภาครัฐ ทีมงาน KM ขอขอบคุณนายคมกริช เจริญพัฒนสมบัติ นิติกรชำนาญการพิเศษ และ น.ส.ปิยพรรณ พรหมเมศร นิติกร ปฏิบัติการ สกม.สป. ที่ได้มาเป็นวิทยากรในวันนี้

สรุปสาระสำคัญที่ได้จากการทำกิจกรรม CoP

วิทยากรได้กล่าวถึงเรื่อง วิธีระงับความเดือดร้อนเสียหายอันเกิดจากการบริหารงานภาครัฐ ดังนี้

พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

มาตรา ๕ ในพระราชบัญญัตินี้

"คำสั่งทางปกครอง" หมายความว่า

๑) การใช้อำนาจตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่ที่มีผลเป็นการสร้างนิติสัมพันธ์ขึ้นระหว่างบุคคลในอันที่จะก่อ เปลี่ยนแปลง โอน สงวน ระงับ หรือมีผลกระทบต่อสถานภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของบุคคล ไม่ว่าจะเป็นการถาวรหรือชั่วคราว เช่น การสั่งการ การอนุญาต การอนุมัติ การวินิจฉัยอุทธรณ์ การรับรอง และการรับจดทะเบียน แต่ไม่หมายความรวมถึงการออกกฎ

๒) การอื่นที่กำหนดในกฎกระทรวง

“กฎ” หมายความว่า พระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง ประกาศกระทรวง ข้อบัญญัติท้องถิ่น ระเบียบ ข้อบังคับ หรือบทบัญญัติอื่นที่มีผลบังคับเป็นการทั่วไปโดยไม่มุ่งหมายแก่กรณีใดหรือบุคคลใดเป็นการเฉพาะ

การทบทวนคำสั่งทางปกครอง

มาตรา ๔๔ ภายใต้บังคับมาตรา ๔๘ ในกรณีที่คำสั่งทางปกครองใดไม่ได้ออกโดยรัฐมนตรีและไม่มีกฎหมายกำหนดขั้นตอนอุทธรณ์ภายในฝ่ายปกครองเป็นการเฉพาะ ให้คู่กรณีอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองนั้น โดยยื่นต่อเจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ตนได้รับแจ้งคำสั่งดังกล่าว คำอุทธรณ์ต้องทำเป็นหนังสือโดยระบุข้อโต้แย้งและข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายที่อ้างอิงประกอบด้วย การอุทธรณ์ไม่เป็นเหตุให้ทุเลาการบังคับตามคำสั่งทางปกครองเว้นแต่จะมีการสั่งให้ทุเลาการบังคับตามมาตรา ๕๖ วรรคหนึ่ง

พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒

มาตรา ๙ ศาลปกครองมีอำนาจพิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งในเรื่อง ดังต่อไปนี้

๑) คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของ รัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายไม่ว่าจะเป็นการออกกฎ คำสั่ง หรือการกระทำอื่นใดเนื่องจากกระทำโดยไม่มีอำนาจหรือนอกเหนืออำนาจหน้าที่ หรือไม่ถูกต้องตามกฎหมาย หรือโดยไม่ถูกต้องตามรูปแบบขั้นตอน หรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญที่กำหนดไว้สำหรับการกระทำนั้น หรือโดยไม่สุจริต หรือมีลักษณะเป็นการเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม หรือมีลักษณะเป็น การสร้างขั้นตอนโดยไม่จำเป็นหรือสร้างภาระให้เกิดกับประชาชนเกินสมควร หรือเป็นการใช้ดุลพินิจโดยมิชอบ

๒) คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ หรือปฏิบัติหน้าที่ ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร

๓) คดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดหรือความรับผิดอย่างอื่นของ หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตาม กฎหมาย หรือจากกฎ คำสั่งทางปกครอง หรือคำสั่งอื่น หรือจากการละเลย ต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ ดังกล่าว ล่าช้าเกินสมควร

๔) คดีพิพาทเกี่ยวกับสัญญาทางปกครอง

๕) คดีที่มีกฎหมายกำหนดให้หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐฟ้องคดีต่อศาลเพื่อบังคับให้บุคคลต้องกระทำหรือละเว้นกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใด

มาตรา ๔๒ ผู้ใดได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย หรืออาจจะเดือดร้อน หรือเสียหายโดยมิอาจหลีกเลี่ยงได้อันเนื่องจากการกระทำหรือการงดเว้น การกระทำของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือมีข้อโต้แย้ง เกี่ยวกับสัญญาทางปกครอง หรือกรณีอื่นใดที่อยู่ในเขตอำนาจศาลปกครองตามมาตรา ๙ และการแก้ไขหรือบรรเทาความเดือดร้อนหรือความเสียหาย หรือยุติข้อโต้แย้งนั้นต้องมีค่าบังคับตามที่กำหนดใน

มาตรา ๗๒ ผู้นั้นมีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองในกรณีที่มีกฎหมายกำหนดขั้นตอนหรือวิธีการสำหรับการแก้ไขความ เดือดร้อนหรือเสียหายในเรื่องใดไว้โดยเฉพาะ การฟ้องคดีปกครองในเรื่องนั้นจะกระทำได้อต่อเมื่อมีการดำเนินการตามขั้นตอนและวิธีการดังกล่าว และได้มีการสั่งการตามกฎหมายนั้น หรือมิได้มีการสั่งการ

มาตรา ๔๕ คำฟ้องให้ใช้ถ้อยคำสุภาพและต้องมี

๑) ชื่อและที่อยู่ของผู้ฟ้องคดี

๒) ชื่อหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องอันเป็นเหตุแห่งการฟ้องคดี

๓) การกระทำทั้งหลายที่เป็นเหตุแห่งการฟ้องคดี พร้อมทั้งข้อเท็จจริง หรือพฤติการณ์ตามสมควรเกี่ยวกับการกระทำดังกล่าว

๔) คำขอของผู้ฟ้องคดี

๕) ลายมือชื่อของผู้ฟ้องคดี ถ้าเป็นการยื่นฟ้องคดีแทนผู้อื่นจะต้องแนบใบมอบฉันทะให้ผู้ฟ้องคดีมาด้วย

คำฟ้องใดมีรายการไม่ครบตามวรรคหนึ่ง หรือไม่ชัดเจน หรือไม่อาจเข้าใจได้ ให้สำนักงานศาลปกครองให้คำแนะนำแก่ผู้ฟ้องคดีเพื่อดำเนินการแก้ไขเพิ่มเติมคำฟ้องนั้นให้ถูกต้อง ในการนี้ให้ถือว่าวันที่ยื่นฟ้องครั้งแรกเป็นหลักในการนับอายุความ

ในกรณีที่มีผู้ประสงค์จะฟ้องคดีปกครองหลายคนในเหตุเดียวกัน บุคคลเหล่านั้นอาจยื่นคำฟ้องร่วมกันเป็นฉบับเดียว โดยจะมอบให้ผู้ฟ้องคดีคนใดเป็นผู้แทนของผู้ฟ้องคดีทุกคนในการดำเนินคดีต่อไปก็ได้ ในกรณีเช่นว่านี้ ให้ถือว่า การกระทำของผู้แทนผู้ฟ้องคดีในกระบวนการพิจารณาผูกพันผู้ฟ้องคดีทุกคน

คำฟ้องใดมีรายการไม่ครบตามวรรคหนึ่ง หรือไม่ชัดเจน หรือไม่อาจเข้าใจได้ ให้สำนักงานศาลปกครองให้คำแนะนำแก่ผู้ฟ้องคดีเพื่อดำเนินการแก้ไข เพิ่มเติมคำฟ้องนั้นให้ถูกต้อง ในการนี้ให้ถือว่าวันที่ยื่นฟ้องครั้งแรกเป็นหลักในการนับอายุความ

ในกรณีที่มีผู้ประสงค์จะฟ้องคดีปกครองหลายคนในเหตุเดียวกัน บุคคลเหล่านั้นอาจยื่นคำฟ้องร่วมกันเป็นฉบับเดียว โดยจะมอบให้ผู้ฟ้องคดีคนใดเป็นผู้แทนของผู้ฟ้องคดีทุกคนในการดำเนินคดีต่อไปก็ได้ ในกรณีเช่นว่านี้ ให้ถือว่า การกระทำของผู้แทนผู้ฟ้องคดีในกระบวนการพิจารณาผูกพันผู้ฟ้องคดีทุกคน

การฟ้องคดีไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมศาล เว้นแต่การฟ้องคดีขอให้สั่งให้ใช้เงินหรือส่งมอบทรัพย์สินอันสืบเนื่องจากคดีตาม มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) หรือ (๔) ให้เสียค่าธรรมเนียมศาลตามทุนทรัพย์ในอัตราตามที่ระบุไว้ในตาราง ๑ ท้ายประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง สำหรับคดีที่มีคำขอให้ปลดเปลื้องทุกข์อันอาจคำนวณเป็นราคาเงินได้

ในการดำเนินกระบวนการพิจารณาคูกรณีจะดำเนินการทั้งปวงด้วยตนเอง หรือจะมอบอำนาจให้ทนายความหรือบุคคลอื่น ซึ่งมีคุณสมบัติตามระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดกำหนดเพื่อฟ้องคดีหรือดำเนินการแทนได้

มาตรา ๔๙ การฟ้องคดีปกครองจะต้องยื่นฟ้องภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี หรือนับแต่วันที่พ้นกำหนดเก้าสิบวัน นับแต่วันที่ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือร้องขอต่อหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่อให้ปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนด และไม่ได้รับหนังสือชี้แจงจากหน่วยงานทางปกครอง หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือได้รับแต่เป็นคำชี้แจง ที่ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าไม่มีเหตุผลแล้วแต่กรณี เว้นแต่จะมีบทกฎหมายเฉพาะ กำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

มาตรา ๕๐ คำสั่งใดที่อาจฟ้องต่อศาลปกครองได้ ให้ผู้ออกคำสั่งระบุ วิธีการยื่นคำฟ้อง และระยะเวลาสำหรับการยื่นคำฟ้องไว้ในคำสั่งดังกล่าวด้วย

ในกรณีที่ปรากฏต่อผู้ออกคำสั่งใดในภายหลังว่า ตนมิได้ปฏิบัติตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้นั้น

ดำเนินการแจ้งข้อความซึ่งพึงระบุดตามวรรคหนึ่งให้ผู้รับคำสั่งทราบโดยไม่ชักช้า ในกรณีนี้ให้นับระยะเวลาสำหรับยื่นคำฟ้องเริ่มนับใหม่ นับแต่วันที่ผู้รับคำสั่งได้รับแจ้งข้อความดังกล่าว ถ้าไม่มีการแจ้งใหม่ตามวรรคสองและระยะเวลาสำหรับยื่นคำฟ้องมี กำหนดน้อยกว่าหนึ่งปี ให้ขยายเวลาสำหรับยื่นคำฟ้องเป็นหนึ่งนับแต่วันที่ ได้รับคำสั่ง

มาตรา ๕๑ การฟ้องคดีตาม มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) หรือ (๔) ให้ ยื่นฟ้องภายในหนึ่งปี นับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี แต่ไม่เกินสิบปีนับแต่วันที่มิเหตุแห่งการฟ้องคดี

มาตรา ๖๖ ในกรณีที่ศาลปกครองเห็นสมควรกำหนดมาตรการหรือวิธีการใดๆ เพื่อ บรรเทาทุกข์ให้แก่คู่กรณีที่เกี่ยวข้องเป็นการชั่วคราวก่อน การพิพากษาคดี ไม่ว่าจะมีการร้องขอจาก บุคคลดังกล่าวหรือไม่ ให้ศาลปกครองมีอำนาจกำหนดมาตรการหรือวิธีการชั่วคราวและออกคำสั่งไป ยังหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องให้ปฏิบัติตามได้ ตามหลักเกณฑ์ และวิธีการ ตูลาการในที่กำหนดโดยระเบียบของที่ประชุมใหญ่ศาลปกครองสูงสุด

การกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการตามวรรคหนึ่ง ให้คำนึงถึงความรับผิดชอบของหน่วยงาน ทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐและปัญหาอุปสรรค ที่อาจเกิดขึ้นแก่การบริหารงานของรัฐ ประกอบด้วย

มาตรา ๗๒ ในการพิพากษาคดี ศาลปกครองมีอำนาจกำหนดคำสั่ง อย่างเป็นทางการหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้

๑) สั่งให้เพิกถอนกฎหรือคำสั่งหรือสั่งห้ามการกระทำทั้งหมดหรือ บางส่วน ในกรณีที่มีการฟ้องว่าหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายตาม มาตรา ๙วรรคหนึ่ง (๑)

๒) สั่งให้หัวหน้าหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องปฏิบัติตามหน้าที่ ภายในเวลาที่ศาลปกครองกำหนด ในกรณีที่มีการฟ้องว่าหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่

๓) สั่งให้ใช้เงินหรือให้ส่งมอบทรัพย์สิน หรือให้กระทำการ หรืองดเว้นกระทำการ โดยจะ กำหนดระยะเวลาและเงื่อนไขอื่นๆ ไว้ด้วยก็ได้ ในกรณีที่มีการฟ้องเกี่ยวกับการกระทำละเมิดหรือ ความรับผิดชอบของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือการฟ้องเกี่ยวกับสัญญาทาง ปกครอง

๔) สั่งให้ถือปฏิบัติต่อสิทธิ หรือหน้าที่ของบุคคลที่เกี่ยวข้องในกรณีที่มีการฟ้อง ให้ศาลมีคำ พิพากษาแสดงความเป็นอยู่ของสิทธิหรือหน้าที่นั้น

๕) สั่งให้บุคคลกระทำหรือละเว้นกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อให้เป็นไปตามกฎหมาย การบริหารงานบุคคลภาครัฐ

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑

หมวด ๑๐ การร้องทุกข์

มาตรา ๑๒๒ ข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดมีความคับข้องใจอันเกิดจากการปฏิบัติหรือไม่ ปฏิบัติต่อตนของผู้บังคับบัญชา และเป็นกรณีที่ไม่อาจอุทธรณ์ตามหมวด ๙ การอุทธรณ์ได้ ผู้นั้นมี สิทธิร้องทุกข์ได้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ในหมวดนี้

มาตรา ๑๒๓ การร้องทุกข์ที่เหตุเกิดจากผู้บังคับบัญชา ให้ร้องทุกข์ต่อผู้บังคับบัญชาชั้น เหนือขึ้นไปตามลำดับ

วรรคสอง การร้องทุกข์ที่เหตุเกิดจากหัวหน้าส่วนราชการระดับกรมที่อยู่ในบังคับบัญชาหรือรับผิดชอบการปฏิบัติราชการขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี หรือต่อรัฐมนตรี ปลัดกระทรวง รัฐมนตรี เจ้าสังกัด หรือนายกรัฐมนตรีให้ร้องทุกข์ต่อ ก.พ.ค.

วรรคสาม เมื่อ ก.พ.ค. ได้พิจารณาวินิจฉัยเรื่องร้องทุกข์ประการใดแล้ว ให้หัวหน้าส่วนราชการระดับกรมที่อยู่ในบังคับบัญชา หรือรับผิดชอบการปฏิบัติราชการขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี หรือต่อรัฐมนตรี ปลัดกระทรวง รัฐมนตรี เจ้าสังกัด หรือนายกรัฐมนตรี แล้วแต่กรณี ดำเนินการให้เป็นไปตามคำวินิจฉัยของ ก.พ.ค.

วรรคท้าย การร้องทุกข์และการพิจารณาวินิจฉัยเรื่องร้องทุกข์ตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ให้เป็นตามที่กำหนดในกฎ ก.พ.ค. ว่าด้วยการร้องทุกข์และการพิจารณาวินิจฉัยเรื่องร้องทุกข์

การร้องทุกข์ หมายถึง การร้องเรียนต่อผู้บังคับบัญชาชั้นเหนือขึ้นไปหรือต่อ ก.พ.ค. (คณะกรรมการพิทักษ์ระบบคุณธรรม) ว่าตนมีความคับข้องใจอันเกิดจากการปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติต่อตนของผู้บังคับบัญชา

ตัวอย่างเช่น ไม่ได้รับแต่งตั้งในตำแหน่งต่างๆ การเลื่อนตำแหน่ง การเลื่อนเงินเดือน การย้าย การโอน เป็นต้น

การแต่งตั้ง หมายถึง การแต่งตั้งผู้ที่เป็นข้าราชการแล้ว ให้ดำรงตำแหน่งซึ่งเป็นการทำให้อำนาจหน้าที่ตามตำแหน่งนั้น ๆ เช่นการแต่งตั้งผู้ที่ได้รับการบรรจุ การแต่งตั้งโยกย้าย การแต่งตั้งผู้ได้เลื่อนระดับตำแหน่ง

การเลื่อนตำแหน่งข้าราชการ เป็นกรณีหนึ่งของการแต่งตั้งข้าราชการ ซึ่งอาจมีหลักเกณฑ์วิธีการ หรือกระบวนการอย่างใดอย่างหนึ่ง เช่นต้องผ่านการสอบแข่งขัน หรือการสอบคัดเลือกเพื่อเลื่อนขึ้นดำรงตำแหน่งในระดับที่สูงขึ้น หรืออาจจะเป็นการคัดเลือกเพื่อดำรงตำแหน่งที่สูงขึ้นก็ได้

การเลื่อนขึ้นเงินเดือน เป็นการพิจารณาให้บำเหน็จความชอบแก่ข้าราชการอย่างหนึ่ง โดยผู้บังคับบัญชาจะพิจารณาความดีความชอบจากผลการประเมินการปฏิบัติงานของข้าราชการรายนั้น เพื่อที่จะมีคำสั่งเลื่อนหรือไม่เลื่อนขึ้นเงินเดือนให้แก่ข้าราชการ ซึ่งจะมีการประเมินปีละ ๒ ครั้ง

การย้าย คือ การย้ายข้าราชการผู้ใดไปแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งอื่น ซึ่งโดยปกติจะต้องย้ายไปแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในระดับเดียวกันกับตำแหน่งเดิม แต่บางกรณีก็อาจย้ายไปแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในระดับที่ต่ำกว่าเดิมได้ เมื่อได้รับอนุมัติจากองค์กรกลางบริหารงานบุคคลของข้าราชการนั้นๆ ซึ่งต้องเป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด

การร้องทุกข์ เป็นวิธีการหนึ่งที่เปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชาได้ระบายความคับข้องใจในการปฏิบัติของผู้บังคับบัญชาเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล ว่ามีการกระทำที่ไม่ถูกต้อง เพื่อให้ผู้บังคับบัญชาได้มีโอกาสทบทวน แก้ไข หรือชี้แจงเหตุผลให้ผู้ร้องทุกข์ได้ทราบและเข้าใจ หรือเพื่อให้ผู้บังคับบัญชาชั้นเหนือขึ้นไป หรือต่อ ก.พ.ค. พิจารณาให้ความเป็นธรรมแก่ตนตามสมควร

คู่กรณี หมายความว่า ผู้ร้องทุกข์และคู่กรณีในการร้องทุกข์

คู่กรณีในการร้องทุกข์ หมายความว่า ผู้บังคับบัญชาที่เป็นเหตุแห่งการร้องทุกข์

พนักงานผู้รับคำร้องทุกข์ หมายความว่า เจ้าหน้าที่สำนักงาน กพ. มอบหมายให้เป็นผู้ดำเนินการรับคำร้องทุกข์ การตรวจคำร้องทุกข์ และการดำเนินงานธุรการอย่างอื่นตาม กฎ ก.พ.ค. นี้ และให้หมายความรวมถึงเจ้าหน้าที่ของผู้บังคับบัญชาหรือของผู้บังคับบัญชาที่เป็นเหตุแห่งการ

ร้องทุกข์ หรือของผู้มีอำนาจวินิจฉัยร้องทุกข์ ที่มีหน้าที่รับหนังสือตามระเบียบว่าด้วยงานสารบรรณด้วยความคับข้องใจอันเป็นเหตุแห่งการร้องทุกข์นั้น ต้องมีลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใด ดังนี้

๑) ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ไม่ว่าจะเป็นการปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติโดยไม่มีอำนาจหรือนอกเหนืออำนาจหน้าที่ หรือไม่ถูกต้องตามกฎหมาย หรือไม่ถูกต้องตามรูปแบบขั้นตอน หรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญที่กำหนดสำหรับการนั้น หรือโดยไม่สุจริต

๒) เป็นการเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม หรือมีลักษณะเป็นการสร้างขั้นตอนโดยไม่จำเป็น หรือสร้างภาระให้เกิดขึ้นเกินสมควร

๓) เป็นการใช้ดุลพินิจโดยไม่ชอบ

๔) ประวิงเวลาหรือหน่วงเหนี่ยวการดำเนินการบางอย่างอันเป็นให้เสียสิทธิหรือไม่ได้รับสิทธิประโยชน์อันพึงมีพึงได้ในเวลาอันสมควร

๕) ปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติอื่นใดที่ไม่เป็นไปตามระบบคุณธรรมตามมาตรา ๔๒

มาตรา ๔๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ การจัดระเบียบข้าราชการพลเรือนสามัญตาม พ.ร.บ. นี้ ให้คำนึงถึงระบบคุณธรรมดังต่อไปนี้

๑) การรับบุคคลเพื่อบรรจุเข้ารับราชการและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง ต้องคำนึงถึงความรู้ความสามารถของบุคคล ความเสมอภาค ความเป็นธรรม และประโยชน์ของทางราชการ

๒) การบริหารทรัพยากรบุคคล ต้องคำนึงถึงผลสัมฤทธิ์ และประสิทธิภาพขององค์กรและลักษณะของงาน โดยไม่เลือกปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรม

๓) การพิจารณาความดีความชอบ การเลื่อนตำแหน่ง และการให้ประโยชน์อื่นแก่ข้าราชการต้องเป็นไปอย่างเป็นธรรมโดยพิจารณาจากผลงานศักยภาพ และความประพฤติ และจะนำความคิดเห็นทางการเมืองหรือสังกัดพรรคการเมืองมาประกอบการพิจารณามีได้

๔) การดำเนินการทางวินัย ต้องเป็นด้วยความยุติธรรมและโดยปราศจากอคติ

๕) การบริหารทรัพยากรบุคคลต้องมีความเป็นกลางทางการเมืองจะร้องทุกข์ต่อใครให้ร้องทุกข์ต่อผู้บังคับบัญชาชั้นเหนือขึ้นไปตามลำดับคือ

๕.๑ กรณีที่เหตุแห่งการร้องทุกข์เกิดจากผู้บังคับบัญชาในราชการบริหารส่วนภูมิภาคที่ต่ำกว่าผู้ว่าราชการจังหวัด เช่น เหตุเกิดจากนายอำเภอ ให้ร้องทุกข์ต่อ ผู้ว่าราชการจังหวัด และให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้มีอำนาจวินิจฉัยร้องทุกข์

๕.๒ กรณีที่เหตุแห่งการร้องทุกข์เกิดจากผู้บังคับบัญชาในราชการบริหารส่วนกลางที่ต่ำกว่าอธิบดี เช่น ผู้อำนวยการกอง หรือผู้อำนวยการสำนักให้ร้องทุกข์ต่ออธิบดี และให้อธิบดีเป็นผู้มีอำนาจวินิจฉัยร้องทุกข์ สำหรับกรณีสำนักงานปลัดกระทรวงนั้น ถ้าเหตุเกิดจากผู้อำนวยการสำนักในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงให้ร้องทุกข์ต่อปลัดกระทรวง และปลัดกระทรวงเป็นผู้มีอำนาจวินิจฉัยร้องทุกข์

๕.๓ กรณีที่เหตุแห่งการร้องทุกข์เกิดจากผู้ว่าราชการจังหวัด หรืออธิบดี ให้ร้องทุกข์ต่อปลัดกระทรวงซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาร้องทุกข์ และให้ปลัดกระทรวงเป็นผู้มีอำนาจวินิจฉัยร้องทุกข์

๕.๔ กรณีที่เหตุแห่งการร้องทุกข์เกิดจากปลัดกระทรวง รัฐมนตรีเจ้าสังกัดหรือ นายกรัฐมนตรีให้ร้องทุกข์ต่อ ก.พ.ค. (คณะกรรมการพิทักษ์ระบบคุณธรรม) อนึ่ง คำสั่งต่างๆ ของสำนักงานปลัดกระทรวงเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล เช่น บรรจุแต่งตั้ง เลื่อน ย้าย โอน นั้น ถ้าทำให้ข้าราชการเกิดความคับข้องใจแล้วจะต้องร้องทุกข์ต่อ ก.พ.ค. ทุกกรณี

การร้องทุกข์ต้องทำอย่างไร

การร้องทุกข์ให้ร้องทุกข์ได้สำหรับตนเองเท่านั้น จะร้องทุกข์แทนผู้อื่นไม่ได้ และต้องทำคำร้องทุกข์เป็นหนังสือยื่นต่อผู้มีอำนาจวินิจฉัยร้องทุกข์ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันทราบหรือถือว่าทราบเหตุแห่งการร้องทุกข์ โดยคำร้องทุกข์ให้ใช้ถ้อยคำสุภาพและอย่างน้อยต้องมีสาระสำคัญ คือ

- ๑) ชื่อ ตำแหน่ง สังกัด และที่อยู่สำหรับการติดต่อเกี่ยวกับการร้องทุกข์ของผู้ร้องทุกข์
- ๒) การปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติที่เป็นเหตุแห่งการร้องทุกข์
- ๓) ข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายที่ผู้ร้องทุกข์เห็นว่า เป็นปัญหาของเรื่องร้องทุกข์
- ๔) คำขอของผู้ร้องทุกข์

๕) ลายมือชื่อของผู้ร้องทุกข์ หรือผู้ได้รับมอบหมายให้ร้องทุกข์แทนกรณีที่จำเป็นต้องมอบหมายให้ผู้อื่นร้องทุกข์แทนได้หรือไม่

ผู้มีสิทธิร้องทุกข์จะมอบหมายให้บุคคลอื่นร้องทุกข์แทนตนได้แต่เฉพาะกรณีที่มีเหตุจำเป็นเท่านั้น คือ กรณี

๑) เจ็บป่วยจนไม่สามารถร้องทุกข์ได้ด้วยตนเอง

๒) อยู่ในต่างประเทศและคาดหมายได้ว่า ไม่อาจร้องทุกข์ได้ทันภายในเวลาที่กำหนด และ

๓) มีเหตุจำเป็นอย่างอื่นที่ผู้มีอำนาจวินิจฉัยร้องทุกข์เห็นสมควร ทั้งนี้ จะต้องทำเป็นหนังสือลงลายมือชื่อผู้มีสิทธิร้องทุกข์พร้อมทั้งหลักฐานแสดงเหตุจำเป็น ถ้าไม่สามารถลงลายมือชื่อได้ ให้พิมพ์ลายนิ้วมือโดยมีพยานลงลายมือชื่อรับรองอย่างน้อยสองคน หนังสือร้องทุกข์ต้องส่งหลักฐานใดบ้าง หนังสือร้องทุกข์ ต้องส่งหลักฐานใดบ้าง

๑) การยื่นคำร้องทุกข์ ให้แนบหลักฐานที่เกี่ยวข้องพร้อมคำร้องทุกข์ด้วย กรณีที่ไม่อาจแนบพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องได้ เพราะพยานหลักฐานอยู่ในความครอบครองของหน่วยงานทางปกครอง เจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือบุคคลอื่น หรือเพราะเหตุอื่นใด ให้ระบุเหตุที่ไม่อาจแนบพยานหลักฐานไว้ด้วย

๒) ให้ผู้ร้องทุกข์ทำสำเนาคำร้องทุกข์และหลักฐานที่เกี่ยวข้อง โดยให้ผู้ร้องทุกข์รับรองสำเนาถูกต้อง ๑ ชุด แนบพร้อมคำร้องทุกข์ด้วย กรณีที่มีเหตุจำเป็นต้องมอบหมายให้บุคคลอื่น ร้องทุกข์แทนก็ดี ให้แนบหลักฐานการมอบหมายหรือหลักฐานการแต่งตั้งไปด้วย

๓) ถ้าผู้ร้องทุกข์ประสงค์จะแถลงการณ์ด้วยวาจาในชั้นพิจารณาของผู้มีอำนาจวินิจฉัยร้องทุกข์ ให้แสดงความประสงค์ไว้ในคำร้องทุกข์ด้วย หรือจะทำเป็นหนังสือต่างหากก็ได้ ต่อต้องยื่นหนังสือก่อนที่ผู้มีอำนาจวินิจฉัยร้องทุกข์เริ่มพิจารณายื่นหนังสือร้องทุกข์ได้ที่ใด

การยื่นหนังสือร้องทุกข์ทำได้ ๒ วิธี

๑) ยื่นต่อพนักงานผู้รับคำร้องทุกข์ที่สำนักงาน กพ. (กรณีร้องทุกข์ต่อ ก.พ.ค.) หรือเจ้าหน้าที่ผู้รับหนังสือ ตามระเบียบว่าด้วยงานสารบรรณของผู้บังคับบัญชา หรือของผู้บังคับบัญชาที่เป็นเหตุแห่งการร้องทุกข์ หรือของผู้มีอำนาจวินิจฉัยร้องทุกข์

๒) ส่งหนังสือร้องทุกข์ทางไปรษณีย์ลงทะเบียน โดยถือวันที่ทำการไปรษณีย์ต้นทางประทับตรารับที่ของหนังสือร้องทุกข์เป็นวันยื่นคำร้องทุกข์ โดยให้ส่งไปยังผู้บังคับบัญชา หรือส่งไปยังสำนักงาน กพ. (กรณีร้องทุกข์ต่อ ก.พ.ค.)

ตัวอย่าง ก.พ.ค.ไม่รับเรื่องคับข้องใจที่มาจากกฎหรือหนังสือเวียน ก.พ. ไว้พิจารณากรณี นักวิชาการป่าไม้ชำนาญการ กรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืชกับพวก ๒๑ ราย ได้มีหนังสือ ถึงเลขาธิการ ก.พ.ร. ร้องทุกข์ขอความเป็นธรรม รวมสองประเด็นหลักได้แก่

๑) การที่กรมไม่ปฏิบัติตามหนังสือเวียนของ ก.พ.ว. ๒๕ ลงวันที่ ๒๑ กันยายน ๒๕๕๒ ทำให้ผู้ร้องกับพวกเสียสิทธิอันควรได้รับในการเลื่อนตำแหน่งจากนักวิชาการป่าไม้ชำนาญการ เป็น นักวิชาการป่าไม้ชำนาญการพิเศษ นับตั้งแต่วันที่ ๒๑ กันยายน

๒) ทำให้เสียรายได้จากการที่ไม่มีตำแหน่งชำนาญการพิเศษรองรับ เนื่องจากเงินเดือน นักวิชาการป่าไม้ระดับชำนาญการนั้นจะไปตันอยู่ที่ ๓๖,๐๒๐ บาท ความไม่เป็นธรรมนี้เกิดขึ้น เนื่องจากเมื่อครั้งที่สำนักงาน ก.พ. ดำเนินการปรับโครงสร้างเข้าสู่ระบบแห่ง ผู้ร้องทุกข์ซึ่งดำรง ตำแหน่งเจ้าหน้าที่บริหารงานป่าไม้ ๗ และได้รับปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต จากคณะวน ศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ถูกกำหนดให้ดำรงตำแหน่งนักวิชาการป่าไม้ระดับชำนาญการ ในขณะที่ข้าราชการอื่นในระดับเดียวกันที่ไม่ได้รับปริญญามหาบัณฑิต กลับได้รับตำแหน่งเจ้า พนักงานป่าไม้อาวุโส ซึ่งเงินเดือนจะไปวันที่ ๔๗,๔๕๐ บาท

หาก ก.พ.ร. ไม่สามารถแก้ไขปัญหาที่ร้องทุกข์ได้ ผู้ร้องทุกข์กับพวกก็จะได้ฟ้องร้องต่อ ศาลปกครองต่อไป ซึ่ง ก.พ.ร. ได้ ส่งเรื่องมาให้ ก.พ. โดย ก.พ. ได้ส่งต่อมายัง ก.พ.ค. อีกทอดหนึ่ง

ก.พ.ค.พิจารณาแล้วเห็นว่า

๑) สาระสำคัญของหนังสือร้องทุกข์ขอความเป็นธรรมของผู้ร้องทุกข์ มีเหตุแห่งการร้องทุกข์เกิดจากอภิปตี จึงต้องร้องทุกข์ต่อปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หากผลการพิจารณาวินิจฉัยเป็นประการใด และผู้ร้องทุกข์ไม่เห็นด้วยกับคำวินิจฉัย ก็มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาล ปกครองต่อไป

๒) นอกจากนี้ ยังได้พิจารณาว่า กรณีนี้ไม่ใช่เป็นเรื่องที่กฎ ระเบียบ หรือคำสั่งไม่ สอดคล้องกับระบบคุณธรรม ตามมาตรา ๔๒ ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ แต่เป็นเรื่องที่ผู้ร้องเห็นว่ากรมไม่ปฏิบัติตามหนังสือเวียน ว. ๒๕ ปี ๒๕๕๒ เรื่องหลักเกณฑ์ และเงื่อนไขการกำหนดตำแหน่ง ดังนั้น เรื่องนี้จึงไม่เข้าหลักเกณฑ์การคุ้มครองระบบคุณธรรมตาม มาตรา ๑๒๖ จึงวินิจฉัยไม่รับเรื่องร้องทุกข์นี้ไว้พิจารณา โดยผู้ร้องทุกข์สามารถฟ้องศาลปกครองกรณี ที่ได้รับผลกระทบจากกฎ ระเบียบ หลักเกณฑ์ของ ก.พ. ซึ่งปัจจุบันก็มีคดีในลักษณะนี้หลายคดีที่ฟ้อง สำนักงาน ก.พ.

ผู้เข้าร่วมกิจกรรม

๑. นายคมกริช เจริญพัฒนสมบัติ	นิติกร ชำนาญการพิเศษ สกม.สป.	โทร. ๕๐๔๙๒
๒. น.ส.ปิยพรรณ พรหมเมศร	นิติกร ปฏิบัติการ สกม.สป.	โทร. ๕๐๔๙๖
๓. นางวันเพ็ญ ทรงวิวัฒน์	นวก.ชพ. สดร.สป.	โทร. ๕๐๕๕๖
๔. นางฉวีมล เกิดแก้ว	นวก.ชพ. สดร.สป.	โทร. ๕๐๕๕๕
๕. นางกาญจนา แจ่มมินทร์	นวก.ชก สดร.สป.	โทร. ๕๐๕๖๕
๖. น.ส.ดารัตน์ จันทราแจ่ม	จนท.บริหารงานทั่วไป กพร.สป.	โทร. ๕๐๒๕๒
๗. น.ส.ปทุมพร คุ้มกัมขุน	จนท.บันทึกข้อมูล กพร.สป.	โทร. ๕๐๒๕๒
๘. น.ส.ลักขณา โชติคุต	นักทรัพยากรบุคคล ชพ. สดร.สป.	โทร. -
๙. นายสุเทพ ลีละตานนท์	นิติกร ชำนาญการพิเศษ สกถ.สป.	โทร. ๕๐๖๐๗

๑๐. น.ส.บุษบา ลาภวิไล	บรรณารักษ์ ชำนาญการ สตร.สป.	โทร. ๕๐๔๗๙
๑๑. นายสยาม อินทรสกุล	นักจัดการงานทั่วไป ชำนาญการ กก.สป.	โทร. ๕๐๓๐๙
๑๒. นางรัชณี ไทยเจริญ	นักจัดการงานทั่วไป ชำนาญการ กก.สป.	โทร. ๕๐๓๐๗
๑๓. นางปานจิตต์ มังคล์ชัย	นักวิชาการตรวจสอบภายใน ชก.ตภ.สป.	โทร. ๕๐๖๓๒
๑๔. น.ส.อรอนงค์ ทองไมตรี	นักวิชาการตรวจสอบภายใน ชพ.ตภ.สป.	โทร.๕๐๖๓๑
๑๕. นางณฤทัย หอมชื่น	นวก.ชก.สนผ.สป.	โทร. ๕๐๖๑๑
๑๖. นางวรางคณา อังศุไพศาล	นวก.ชก.สตร.สป.	โทร. ๕๐๔๕๗
๑๗. นายสหพรณ ชัยรัตน์	นิติกร ชก. สกถ.สป.	โทร. ๕๐๖๐๖
๑๘. น.ส.เทียรทิพย์ เคนวารีย์	นักทรัพยากรบุคคล ชก. สกถ.สป.	โทร. ๕๐๖๐๘
๑๙. นางดาวรุ่ง โฉมประดิษฐ์	จนท.ธุรการ สกถ.สป.	โทร. ๕๐๖๐๕
๒๐. นายกิจชัย กุลสัมฤทธิ์	นักทรัพยากรบุคคล ชำนาญการ สตร.สป.	โทร. ๕๐๔๖๓
๒๑. น.ส.ปริยานุช เจริญผล	ผอ.ส่วนตรวจฯ สตร.สป.	โทร. -
๒๒. นางชลัยรัตน์ ทรัพย์ประชา	นวก.ชก. สตร.สป.	โทร. ๕๐๔๕๗
๒๓. นางวรัปศร นาคะ	จพง.ธุรการ ชำนาญงาน กก.สป.	โทร. ๕๐๓๐๒
๒๔. นายณนดล สุวรรณโชติ	นักจัดการงานทั่วไป ชำนาญการ กก.สป.	โทร. ๕๐๓๑๕
๒๕. นางวาสนา อ่อนผัน	นักทรัพยากรบุคคล กก.สป.	โทร. ๕๐๓๗๔
๒๖. น.ส.มณฑา แสงทอง	นักจัดการงานทั่วไป ชำนาญการ กก.สป.	โทร. ๕๐๓๐๕
๒๗. นางลำไย ศรีแสง	จพง.ธุรการ ชำนาญงาน กก.สป.	โทร. ๕๐๓๘๑
๒๘. น.ส.มัลลิกา ทยานุสร	นักประชาสัมพันธ์ ชำนาญการ สน.สป.	โทร. ๕๐๕๓๓
๓๐. น.ส.สุภาพ ป้อมมะลิ่ง	จบท.สตร.สป.	โทร. ๕๐๕๕๑

.....